

Heel veel vluchtelingen uit Oekraïne komen voorgoed naar West-Europa

Posted on 23 maart 2022 by Felix van Litsenburg

Laat het tot u doordringen: de vluchtelingenstroom uit Oekraïne is groter dan die van 2015/2016. Veel vluchtelingen zullen niet terug kunnen of willen. Met name in Polen is de druk groot, zeker op vrijwilligers die het meeste werk verrichten. EU-lidstaten zullen duurzame opvang moeten aanbieden en de lasten van Oekraïense buurlanden moeten verlichten.

Afgelopen vrijdag ging ik in Berlijn naar het Hauptbahnhof om Oekraïense vluchtelingen te helpen. Een groot deel van de organisatie, maar in het begin ook van de daadwerkelijke opvang, wordt door vrijwilligers geregeld. Net zoals in Polen blijkt de plaatselijke overheid niet in staat de opvang te regelen en springen burgers in de bres.

Het gebrek aan overheidsinitiatief heeft al tot wantoestanden geleid en loopt het risico een nog groter probleem te worden. Ongure mannen zouden, gekleed in dezelfde hesjes als vrijwilligers, de treinstations afstruinen op zoek naar slachtoffers. Daarom moesten vrijwilligers bandjes om die sporadisch werden

gecontroleerd. Onbaatzuchtige Polen, Duitsers en Hongaren delen hun huis met hele gezinnen, maar die huizen zitten nu vol. Daarom moet er kordaat worden opgetreden om de vluchtelingenstroom over de EU te verdelen.

Over by Christmas?

Duitse soldaten werd in 1914 verteld dat ze met de Kerst alweer thuis zouden zijn. Dezelfde indruk krijg ik van de berichtgeving over Oekraïne. Er wordt het beeld geschetst dat de elite rond Poetin haar messen al aan het slijpen is, omdat ze haar plezierjachten terug wil. En als die elite het niet doet, dan sleurt een woedende menigte Poetin wel uit het Kremlin. Men lijkt nog steeds te rekenen op een kort conflict, waar Rusland bedrogen uit komt en de Oekraïense vluchtelingen slechts een paar weken van huis zullen zijn.

Eén van de vluchtelingen die ik hielp, een bejaarde man, illustreert dit. Ik hielp hem met de gratis SIM-kaart voor zijn telefoon en een doorreistreinticket. Na afloop gaf hij me zijn adres en zei dat ik hem in deze zomer moest komen opzoeken, dan was hij zeker alweer terug.

Ik zal deze zomerplannen moeten afzeggen als de oorlog door blijft razen. Het kan gebeuren dat de Oekraïners weerstand blijven bieden, terwijl de Russische economie overeind blijft. En dat betekent dat deze bejaarde man simpelweg nog niet terug *kan*.

Ik zal deze zomerplannen moeten afzeggen als Oekraïne gebieden moet afstaan als prijs voor de vrede. Want dat betekent dat deze bejaarde man niet terug *wil*, naar een *de facto* provincie van Rusland.

De kans is groot dat Oekraïense vluchtelingen langer geherbergd moeten worden en dat er steeds meer zullen aankomen. En een groot deel zal meerdere jaren niet, misschien wel nooit, terug willen of kunnen. Dat betekent dat er méér dan onderdak nodig is.

‘Waar zal ik me voorgoed vestigen, Nederland of Duitsland?’

Een andere vluchteling maakte duidelijk dat ook sommige Oekraïners de kans op terugkeer laag achten. Daarbij zien ze als lichtpuntje dat ze nu van het welvarende

West-Europa hun thuis kunnen maken.

Hij had een Tataars uiterlijk en de typische islamitische baardstijl: geen snor, wel een baard, zoals ook de profeet Mohammed zich soigneerde. Hij liet foto's van zijn dertien kinderen zien en vroeg: waar is het het beste om ze op te voeden, Duitsland of Nederland? 'Natuurlijk Nederland!' zei ik. 'En wat als ik wil dat mijn kinderen een strenge islamitische opvoeding kunnen genieten?', vroeg hij. Ook hier leek het weinig uit te maken, al opperde een andere vrijwilliger dat Berlijn wel een grote moslimgemeenschap had.

Nederland niet eerste keus

Waar we het wel beide over eens waren, was dat Duitsland enkele voordelen biedt boven Nederland. Er is een grote Russisch sprekende gemeenschap en Berlijn telt minstens vier enorme Russische supermarkten. Hij zou in Berlijn dus zeker kunnen rekenen op een gemeenschap die hem kan ondersteunen. Het is een bekend fenomeen: vluchtelingen en migranten verkiezen landen waar al een diaspora is.

Polen en Duitsland zijn dus niet alleen toevluchtsoorden omdat ze dichtbij zijn, maar ook omdat ze eenvoudigweg bekender en geliefder zijn. Nam je in Warschau een taxi, dan werd je waarschijnlijk door een Oekraïner rondgereden. Er woonden namelijk al een miljoen Oekraïners in Polen sinds de invasie van de Krim. En dat betekent dat veel vluchtelingen bij familie of bekenden in nabijgelegen landen terecht kunnen.

Duurzame oplossing

Nu bestaat daar nog draagvlak voor. Vergeleken met de vluchtelingenstroom uit Syrië, lijkt er meer animo te zijn om mensen op te vangen uit een land waarmee we bijna een associatieverdrag sloten, waar we gebeurtenissen al jaren op de voet volgen en die trekken naar de dichtstbijzijnde veilige landen. Betichtigingen van racisme zijn hierbij onbehulpzaam en schadelijk.

Bovendien: vluchtelingen uit het Midden-Oosten die ik in Berlijn spreek, zien dit racisme niet. 'Hoezo kan ik hier dan blijven?' zei er één. 'We moeten deze mensen helpen, net zoals wij geholpen werden.' En laten we niet vergeten, dat gevluchte Syriërs Poetin zien als de man die Assad overeind hield.

Vergeet u echter niet, dat Poetin migratiestromen als wapen inzet om Europese eenheid te ondermijnen. In Polen begint het al te kraken: alle diensten staan onder enorme druk. Des te meer omdat vrijwilligers nog de meeste diensten leveren ook. Dat kunnen Duitsland, Polen, Hongarije en andere landen niet alleen bolwerken. De staatssecretaris Arbeid voor Berlijn deed al een oproep op Twitter: als de EU de verdeling van vluchtelingen niet oppikt, dan kan Duitsland rekenen op meer dan een miljoen vluchtelingen.

Dat heeft een prijs: niet alleen staan we economisch al onder druk vanwege inflatie, hogere uitgaves aan defensie en hogere gaskosten. Nu komt daar de opvang van vluchtelingen bij op een ongekende schaal. Op het hoogtepunt van de migratiecrisis kwamen er in één jaar maximaal 1,2 miljoen mensen. Nu zijn er al drie miljoen Oekraïners het land uit gevlucht, met nog pakweg zeven miljoen die binnen Oekraïne op de vlucht zijn.

Lange adem en samenwerking vereist

De vluchtelingenstroom uit Oekraïne is enorm, veel groter dan we gekend hebben. Het euforische gevoel om onze buren te helpen tegen de tiran Poetin zal snel wegebben, zeker in de omringende landen. Als allereerste orde van zaken zullen we dus Europa-breed actie moeten nemen om de druk op de omliggende landen te doen afnemen.

De kans is ook groot, dat velen niet terug willen of kunnen. Daarom is een duurzame oplossing vereist. Opvang van Oekraïense vluchtelingen moet met een professionele houding door overheidsinstanties worden opgepikt. Vrijwilligerswerkers kunnen namelijk geen duurzame oplossingen bieden en de kans is groter dan men beseft, dat veel vluchtelingen straks niet terug kunnen.

Felix van Litsenburg *bericht voor Wynia's Week uit de Duitse hoofdstad Berlijn. Steunt u de onafhankelijke berichtgeving van Wynia's Week? Doneren voor Wynia's Week kan* ***HIER****. Hartelijk dank!*